

Eva Markusová DiS.
eva.markusova@meu-nbk.cz
referent odboru školství, kultury
a památkové péče;
Ing. Marie Kusovská
marie.kusovska@meu-nbk.cz
Vedoucí odboru výstavby
Náměstí Přemyslovců 163
288 28 NYMBURK

Věc: Výkon architekta-poradce města
Vyjádření k architektonické studii Palackého třída

ÚVOD: Vyjádření ke studii bylo vypracované na základě žádosti Odboru školství, kultury a památkové péče městského úřadu Nymburk.
S dokumentací jsem se seznámil začátkem března tohoto roku, jako s podkladem pro jednání svolané na 13. 03. 2020.

Není mi známo, že byla dotyčná studie zadaná, ani jaká byla kritéria zadání. Nikdy předtím jsem neměl možnost se se studií seznámit v rozpracovanosti.

Není zřejmé, jakým způsobem byla zhotovitelka vybraná, ani jaké její kompetence vedly k jejímu oslovení. I já jsem přesvědčený, pravděpodobně jako zadavatel, že stav Palackého třídy, vzhledem k jejímu významu pro město, není optimální. Z předložené dokumentace však není zřejmé, jaké byly její cíle, proto je obtížné posoudit, zda byly naplněné.

Předložený elaborát má dvě části. Analytickou a návrhovou.
Analytická část soustředila řadu poznatků a východisek.
Připomínky k návrhové části viz dále.

PALACKÉHO TŘÍDA: Řešený úsek Palackého třídy je mnohými generacemi rozvíjenou městskou obchodní tepnou. Úprava jeho funkčního využití je dnes podmíněna vymístěním parkování aut rezidentů. Město zahájilo přípravu zkapacitnění parkoviště pod Eliškou. Jiné odstavné plochy v docházkové vzdálenosti a v dohledné době nebudou k dispozici.

V současné době je možné navázat na probíhající rozvoj Palackého třídy a dospět k její žádoucí stabilizaci zahájením předpřípravné fáze na úrovni příslušných odborů města. Např. průzkumovými pracemi, dílčími analýzami apod. Cílem je nepromeškat lhůty pro přípravu dalších fází projektu rekonstrukce ulice.

SDÍLENÝ PROSTOR: Navrhovaný sdílený prostor s výškově sjednoceným povrchem je koncepčně zdánlivě určený především pro pěší a cyklisty, ve skutečnosti se musí konstrukčně dimenzovat jako sjednocená vozovka v celém uličním profilu. To má dopady například na ochranu podzemních sítí, ale i na volbu dlažby, což nepochybně zvyšuje investiční náklady.

Já se přikláním ke zvýšeným obrubníkům, vizualizace v předkládaném návrhu mě v tom utvrzuje. Výškové členění má praktický bezpečnostní dopad, usnadňuje odvod srážkové vody i čištění ulice i organizuje provoz.

Pohyb všech uživatelů veřejného prostoru ve městě je podřízen vymahatelnému řádu, kterému není nikdo nadřazen. Proporcionalita organizace užívání architektonizovaného veřejného prostoru je významným hlediskem, a ta i v dnešním rozvržení odpovídá zdejšímu kulturním standardům.

Regulujme organizačně a nikoli stavebně nevratným způsobem, v přesvědčení o vlastní nezpochybnitelné pravdě.

FUNKČNÍ ČLENĚNÍ: Členění příčného profilu ulice bych sledoval v dimenzi 745leté služby všem, pěším, povozům i obchodníkům a jejich zboží na ulici. Ulici založili ve středověku a vcelku vyhovuje i požadavkům dneška.

Funkčně se mnoho nemění a uspořádání uličního profilu se ustálilo do dnešní univerzální podoby. Neboli sestává z dvoupruhové vozovky s jednosměrným dopravním provozem v ose a ad hoc parkovacími pruhy po stranách, lemované stromořadími při okrajích chodníků, vedených oboustranně podél parterů měšťanských domů. Chceme-li zde mít stále fungující obchody, a pokud možno je rozvíjet, musíme je tedy zásobovat a obsluhovat. Nevhodným zásahem můžeme narušit stávající rovnováhu a obchodníky a též občany poškodit. Předpokládám, že chceme město krátkých vzdáleností a pro pěší v jeho vnitřní zóně.

STORMOŘADÍ: Šířka chodníků v pruhu vymezeném uličními fasádami a stromořadím by měla optimálně umožnit míjení se dvou dvojic v protisměru s kočářem, a ještě vymezit prostor pro stojícího před výkladcem. Uliční profil je však limitní. Stromořadí máme navrženo za účasti odborníka krajináře, v přiměřené poloze a rozestupech, asi ne vždy v ideální poloze a pěstebních podmínkách. Životnost stromů ve městě je časově omezená. Nekácejme, ale hledejme procesy umožňující prodloužení života městských alejí v závislosti na jejich aktuálním zdravotním stavu. Postupujme selektivně a nahrazujme jednotlivé neperspektivní stromy novými, řádně ošetřenými při výsadbě a počáteční péči.

Návrh nové výsadby by měl vždy zohlednit prostředí, do kterého je určen. Pokud jsme přesvědčeni, že Palackého je významná obchodní ulice, měli bychom věřit tomu, že domy ji vymezující jsou hodnotné. Je zde boční průčelí Morzinského paláce, činžovní dům od architekta Polívky, řada robustních městských měšťanských domů i domů skromných, starosvětských. Většinu z nich bychom neměli bez rozmyslu zakrývat hustou stromovou výsadbou. Množství stromů vysazených do stávajících stromořadí je přiměřené, a soudím, že ve správné poloze vůči ose ulice.

POVRCHY: Stav a kvalita povrchů neodpovídá významu ulice v hierarchizovaném městském urbanismu. Zjistíme sondami, zda nebyly chodníky původně mozaikové. V celé severní části města mezi železnicí a historickým jádrem byly takto dlážděné již v meziválečné době. Všechny povrchy by měly být kamenné, pokud možno v ověřených skladbách. Pouchme se u úspěšných i neúspěšných. Zkušenost nás vede k opatrnosti, radikální kroky, ke kterým nás nabádá studie, obvykle neřeší problematiku vcelku, vždy jen nepatrnou část, ale vždy uzavírá cesty zpět. Ujasněme si, jak chceme s ulicí do budoucna naložit, ne všechno v uspořádání je špatně. Změnu povrchů řešme, až se dohodneme jak a proč.

REZIDENČNÍ PARKOVÁNÍ: Hledání optimální podoby a uspořádání Palackého třídy je nepochybně závažným úkolem. Různé varianty jejího funkčního užívání lze ověřovat i při stávajícím stavu. Změnu uspořádání uličního prostoru bychom měli odložit do doby, až připravíme podmínky pro odstav podstatné části rezidenčních vozidel.

MOBILIÁŘ: Nemáme předepsaný městský mobiliář, ale spontánně jsme se již shodli na některých prvcích, materiálech a barevnosti. Ty konzervativnějšího vzhledu jsou použité např. na náměstí, u vodárny nebo v parku u obecního domu apod. Ty designované jsou na nově upravených prostranstvích a městských hřištích např. na sídlišti. V obou souborech bychom měli dbát na sjednocení jednotlivých součástí (lavičky, odpadkové koše, kolostavy, patníky, žardiniéry, přístřešky zastávek atd.). Jistým problémem je jednotný charakter veřejného osvětlení. Je na zvážení, kolik potřebujeme laviček a v jakém uspořádání na rušné obchodní ulici.

ZÁVĚR: Studii doporučuji ukončit v rozpracovanosti a vypořádat dle smluvních podmínek. Její případné zpracování do podrobnější projektové fáze nepovažuji za účelné a městu prospěšné.

25. 03. 2020

Jan Němec